

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,

але не пізніше 20:00

Урок № 13

Дата: 16.10.2023

Тема: Первинний та вторинний сектори економіки

Мета: охарактеризувати первинний та вторинний сектори економіки; розвивати сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Ви вже знаєте, що металургійна промисловість виробляє чорні та кольорові метали. Вони є найважливішими конструкційними матеріалами, які використовують у машинобудуванні та будівництві. Щонайменше 90 % продукції припадає на чорні метали: чавун і сталь (це сплави заліза з вуглецем та домішками). Лідером за виробництвом сталі є Китай.

Глобальні ланцюги доданої вартості у виробництві сталі (чавун є проміжним продуктом):

- видобуток і збагачення залізної руди;
- спікання залізної руди в агломерат (залізорудний концентрат);
- виплавка чавуну в доменних печах;
- виплавка сталі в кисневих конверторах або електроступах;
- виготовлення прокату, труб та інших виробів;
- реалізація кінцевого продукту.

Найбільші запаси залізних руд зосереджені в Бразилії, Австралії, Канаді, Китаї, Індії, Казахстані, Україні, Росії, Південній Африці, Швеції. Проте тільки частина з них спеціалізується на початкових ланках, у першу чергу це Австралія і Бразилія, які в значних обсягах постачають сировину на світовий ринок. Великими її імпортерами є країни ЄС, Японія й Південна Корея.

За останні десятиліття в географії підприємств чорної металургії сталися значні зміни. Вони були викликані тим, що головними чинниками їх розміщення поступово стають не тільки сировинний, але й інші чинники: транспортний (із цієї причини значна частина нових металургійних підприємств зараз споруджується в портах), споживчий, екологічний (металургія — брудне виробництво, а тому нові підприємства споруджуються в країнах, де менш суворе екологічне законодавство), працересурсний (використання дешевої робочої сили зменшує витрати на виробництво продукції).

На сьогодні у світі склалися три головні райони виробництва чорних металів:

1) Східна Азія, де особливо виділяються обсягами виплавки сталі Китай, Японія (відповідно перше і третє місця за виплавою сталі у світі) і Південна Корея. При цьому Японія спеціалізується переважно на випуску якісних марок сталі, а Китай і Південна Корея — масових. Виплавка сталі в цьому субрегіоні продовжує швидко зростати.

2) Європа, де найбільшими виробниками чорних металів є росія, Німеччина, Україна. При цьому чорна металургія постсоціалістичних країн випускає переважно недорогі марки

сталі, а високорозвинених країн — спеціальні, високоякісні, а тому дорогі види сталі. Також вони намагаються позбутися найбільш брудних, початкових стадій виробництва.

3) Північна Америка, де лідером за виробництвом чорних металів є США (третє місце у світі). Тут також переважає виробництво високоякісного металу.

Ви знаєте, що важливим напрямом машинобудування є транспортне. Десята частина вартості продукції світової промисловості припадає на автомобілебудування. Явними лідерами наприкінці ХХ ст. були Японія та США, дещо відставали Німеччина та Франція. На початку ХХІ ст. до групи лідерів стрімко увірвалися спочатку Південна Корея, а потім Китай.

Розробка й виробництво сучасних пасажирських літаків — технічно складний, наукоємний, тривалий і дорогий процес. Тому кількість країн, що можуть вирішувати це завдання, обмежена. Це такі країни, як США, Франція, Італія, Німеччина, Бразилія, Росія, Канада, Велика Британія, Україна. Тільки частина з них виробляє великі авіалайнери, що перевозять понад 150 пасажирів на відстані 4000 км і більше. У світі є два безумовні лідери — американський «Боїнг» і європейський «Ербас», між якими триває гостра конкурентна боротьба.

Певні особливості має географія суднобудування. Виробництво морських суден орієнтоване на наявність портів, конструкційних матеріалів (сталі), можливості кооперування, вартість робочої сили. При цьому, на відміну від авіабудування, лідерами галузі зараз є країни Азії (Китай, Південна Корея, Японія).

Урок № 14

Дата: 16.10.2023

Тема: Первинний та вторинний сектори економіки

Мета: охарактеризувати первинний та вторинний сектори економіки; розвинути сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Завдяки виробництву масової та здебільшого недорогої продукції, яка необхідна населенню будь-якої країни, підприємства легкої промисловості поширені в усіх регіонах світу. Проте їхня спеціалізація та обсяги виробництва залежать від вартості трудових ресурсів, наявності сировини, уподобань і платоспроможності населення. Підприємства, що виробляють масову, недорогу та трудомістку продукцію, поступово зосереджуються в країнах із середнім та низьким рівнем розвитку. У розвинених країнах зберігаються виробництва, які спеціалізуються на синтетичних та дорогих (особливо вовняних) натуральних тканинах, престижному одязі та взутті, виробках із хутра. Зростає виробництво трикотажних і нетканих матеріалів, виготовлення яких менш трудомістке. Італія відома як виробник дорогих тканин та якісного шкіряного взуття (світовий центр взуттєвої моди — Мілан), промисловість США спеціалізується на виробництві трикотажного полотна, окремих видів тканин, взуття.

У текстильній промисловості світу найбільше значення має виробництво бавовняних (понад 60 % загального обсягу), синтетичних (25 % із тенденцією до зростання) та вовняних (10%) тканин. Основними їх виробниками є країни Азії, у першу чергу Східної і Південно-Східної. Так, більше половини бавовняних тканин виготовляють підприємства Китаю, Індії та Пакистану. Значні обсяги виробляють у США, Японії, Індонезії, Бразилії, Італії, Єгипті.

Лідерами у виробництві тканин із синтетичних волокон тривалий час були США, Італія, Японія, Німеччина та Франція. Зараз відбувається поступове переміщення виробництва в Азію. Найбільш швидко зростають обсяги в Китаї, Індії, Пакистані, Південній Кореї. Вони ж є експортерами синтетичних тканин.

У виробництві вовняних тканин на перше місце вийшов Китай, але деякі розвинені країни зберегли свої позиції. Перш за все це Італія, де традиції вовняного виробництва мають багатовікову історію.

Виробництво шовкових тканин зосереджене в Китаї, США, Японії та окремих країнах Західної Європи. Це також дорогі тканини, тому розвинені країни виробляють значні їх обсяги.

Швейна промисловість ще більш трудомістка, тому виробництво масових видів одягу зосереджено в Китаї, країнах Південно-Східної і Південної Азії (Бангладеш, Шри-Ланка, Індія, Індонезія, Філіппіни), Туреччині. Серед країн одноосібним лідером у виробництві та експорті одягу є Китай. Найбільше імпортують одяг США, країни Західної Європи та Японія.

Китай є одноосібним лідером і у виробництві та експорті взуття. Йому значно поступаються Бразилія, Індонезія, Таїланд, Південна Корея.

Питання для самоперевірки:

1. Назвіть ланцюги доданої вартості у виробництві сталі.
2. Які країни здебільшого спеціалізуються на виробництві масової, недорогої та трудомісткої продукції? Чому?

Домашнє завдання: дати відповіді на питання для самоперевірки, законспектувати матеріал з теми.

Рекомендована література: . Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу, закл. заг. серед. освіти / В. В. Безуглий, Г. О. Лисичарова. – Київ: Генеза, 2019.

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

**kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,
але не пізніше 20:00**